

HAZAFIAS CECÍLIA HANGVERSENY

a lelkek megmentéséért, az Egyházért és a Hazáért
Az 56-os hősökért, apám emlékének. Váci Székesegyház 2016. november 20

*Közreműködik: Havasi Katalin szoprán, Dézsi Bernadett szoprán,
Fitos Mónika mezzoszoprán, Gál Wéber Ildikó alt, Molnár András tenor,
Cser Péter basszus, Verbay Zsolt karnagy, székesegyházi orgonista,
a Váci Székesegyházi Kórusiskola hangszeres tanárai és gyermekszólistái,
Tóth József karnagy, Tóth Rita és Dr. Bednarik Anasztázia orgonaművészek*

VÁCI SZÉKESEGYHÁZI KÓRUSISKOLA

*irányítója és művészeti vezetője Varga László zeneigazgató,
vezényel Verbay Zsuzsanna tanár karvezető*

VÁCI SZIMFONIKUS ZENEKAR

művészeti vezető Farkas Pál

VÁCI SZÉKESEGYHÁZ SZENT CECÍLIA KÓRUSA

*vezényel Varga László
az idén 30 év óta a váci székesegyház karnagya*

. . .

**„Ami a világ szemében balga... azt választotta ki az Úr,
a semminek látszókat...”1Kor.27**

A II. Vatikáni Zsinat Liturgikus Konstitúciója zenei rendelkezésében az egyházi zene jelentőségéről így beszél:

„ Az egyetemes egyház zenei hagyománya fölbecsülhetetlen értékű kincs. Minden más művészi kifejezőmód fölé emelkedik.”

„A szent zene kincseit a legnagyobb gonddal kell megőrizni és fölhasználni. Szüntelenül gondot kell fordítani az énekkarokra, főként a székesegyházakban.”

„Minden katolikus intézményben és iskolában nagy gondot kell fordítani a zenei nevelésre és gyakorlatra.”

Hangsúlyozza a zsinat továbbá a szent zene magasabb fokú intézeteinek fölállítását, az énekesek és gyermekkórusok alapos egyházzenei és liturgikus képzsének fontosságát.

(II. Vat. Sacrs.conc.112,114,115)

MÚLT – JELEN – JÖVŐ

A Váci Egyházmegyében sok évszázad óta nagy hagyománya van az egyházzenei oktatásnak és nevelésnek.

- Szent László fejezte be az első székesegyház építését. A történészek a kor általános gyakorlatára támaszkodva feltételezik, hogy ebben az időben már működhetett mellette a Káptalani Iskola, mely intézményben a „musica sacra” oktatása a „hét szabad művészet” között hangsúlyozott szerepet élvezett, mivel énekesekkel látta el a katedrális, a püspöki liturgiát.

- A reneszánsz korban Báthory Miklós püspök idejében az udvartartás és a váci székesegyház a zenetörténeti következtetések szerint magas színvonalú zenei élettel rendelkezhetett. Esztergom zenei életét egy pápai követ feljegyzése Rómáéval tartja egyenrangúnak. Joggal hasonlítható ehhez Vác is, hiszen megfelelő énekesek és zenészek működtetése az egykori udvartartások életéhez általánosságban hozzátartozott.

- A török idők után Migazzi bíboros Pozsonyból hívott muzikusokat, akik a hódoltságot követő első zenei együtteseket adták a székesegyháznak. Ezek közül és az általuk nevelt utódokból került ki a 18-19. század folyamán legtöbbször a mindenkori „székesegyházi karmester”. A püspöki palotában is alkalmazásban voltak, ahol „rezidenciális” zenei szolgálatot végeztek.

- A 20. században az első világháború után a mintegy 50 éven át hivatalban lévő Pikéthy Tibor zeneigazgató, székesegyházi karnagy működtetett székesegyházi kórust, amelynek tagjait személyenként változó módon a Püspökség élelmiszerrel, tüzelővel, vagy lakással javadalmazta. Rendszeresen énekeltek minden vasárnap a fél 12-es misén.

- Dr. Huszár Dezső 1955-ben lett a váci székesegyház karnagya. Dr. Korompay Tibor ajánlása révén nevezte ki őt az internált Pétery József püspök általános helynöke Dr. Kovács Vince segédpüspök, hogy az akkor már nem működő Pikéthy kórus helyett a

székesegyházban új énekkart szervezzen, támogatva ezzel az egyház Magyarországon ekkor már politikailag akadályozott, mégis hatékony ceciliánus törekvéseit. Az általa alapított Szent Cecília Kórus ma az ország legnagyobb létszámú katolikus egyházi énekkara, számos szakmai elismerés és kitüntetés birtokosa mely az egyházzenei szolgálat révén lelki és szellemi otthont, közösséget teremt az énekelni szerető ifjúság és a felnőtt korú tagság számára.

- Dr. Beer Miklós megyéspüspök 2012-ben a Karolina Iskolában megalapította a Váci Székesegyházi Kórusiskolát, melyet a Magyar katolikus Püspöki Konferencia egyházzenei testülete az Országos Magyar Cecília Egyesület (OMCE) szakmai felügyelete alá rendelt. Újraélesztette ezzel Magyarországon elsőként a mintegy ezeröttszáz éves hagyománnyal rendelkező, székesegyházhoz kötődő „Schola Cantorum” Európa szerte számos katedrálisban ma is elterjedt történelmi intézményét. Irányítója és művészeti vezetője Varga László zeneigazgató.

Az egyházi gyakorlat és tapasztalat szerint a gyermekközpontú hitéleti, szentségi, erkölcsi és liturgikus „zenei nevelés” nagyon hatékony. A Krisztussal való személyes kapcsolat és a teljes ember egészét érintő személyiségfejlesztés egyik legeredményesebb eszközének bizonyult Vácon is a jelenleg 130 énekes gyermek életében. Tanáraik hivatásuknak élő, vallásos lelkületű, kiváló szakemberek.

A kórusiskolás élet, az éneklés – és elsősorban a karének – a test és lélek egészét egyaránt formálja. Ez egy értékes életforma, amely örömben és sikerélményekben gazdag. Ezért növekszik folyamatosan népszerűsége az évről-évre induló és megtelő kórusosztályoknak. Egyre több szülő igényli, a gyermekek pedig nagyon szeretik.

A kórusiskolások mindnyájan különféle hangszereken is tanulnak és játszanak.

Örömet és élményt jelent számukra a havonta végzett liturgikus egyházzenei szolgálat a székesegyházban.

Ismereteiket és lelkületüket magukkal viszik egész életükre, gazdagítva ezzel az iskolán túl is mostani és majd későbbi közösségeiket, és egykor majd saját gyermekeik életét is egyaránt.

A SZENTMISE ÉNEKRENDJE

- Bevonulásra: **Bárdos Lajos: Christus vincit**
Christus vincit, Christus regnat, Christus, Christus imperat!
- Kezdő ének: **JS. Bach: A hála hangja (Szöveg: Varga László)**
A tékozló fiú ünnepi éneke. Zene: a 129. kantáta záró korálja.
 1. A hála hangja száll és zeng a boldog ének,
És dobban most a szív és szárnyal már a lélek.
Ez ünnep nagy napján ó Atyám haza vársz,
És jóság árad rám, ha újra rám találsz.
 2. A hálaének száll és hódol Jézus néked.
A vándorút során a Te oltalmad véd meg,
S az áldott a Golgotán már égi fényben vár,
És napsugárban áll szent győztes keresztfád.
 3. Ma hálaszózat száll és Téged áld az ének
Ó teljes Háromság szent Atya, Fiú, Lélek.
A lelkem Téged áld s majd színről színre lát,
És Téged ünnepel mindörökké. Amen!
- Ordinárium: **Werner Alajos: Mercedes Mise**
- Olvasmány utáni ének: *(intonálja: a Székesegyházi Kórusiskola)*
Mindnyájan énekeljük:
Uralkodik a tengertől tengerig, - a folyóvíztől a földkerekség határáig.
- Szentlecke után: **gregorián alleluja** *(Székesegyházi Kórusiskola)*
- Felajánlásra: **Te vagy földi éltünk** *(vetítve)*
Saint Seans: Ave Maria *(Dézsi Bernadett és Fitos Mónika)*
- Áldozásra: **Saint Seans: O salutaris Hostia** *(Kórusiskola)*
Népe nek: Ó édes Jézus ég és föld
Győzelemről énekeljen
Werner: Te Deum *(nép és kórus váltakozva)*
- Mise végén: **Népe nek: Cecília himnusz**

A CECÍLIA HANGVERSENY ÉNEKSZÖVEGEI

Váci Székesegyházi Kórusiskola

Győzhetetlen én kószálom (*A Kórusiskola gyermekszólistái.*)

1. Győzhetetlen én kószálom, védelmezőm és kővárom,
A keresztfán drága árom, oltalmamat tőled várom!
2. Sebeidnek nagy voltáért, engedj kedves áldozatért,
Drága szép piros véredért, kit kiöntél e világot.
3. Irgalmazz meg én lelkemnek, ki vagy Ura mennynek földnek.
Könyörgők csak Felségednek, én megváltó Istenemnek.

Szokoly: Fohászkodás a nemzet felemelkedéséért

Teremtő Istenünk, fohászkodunk Hozzád édes hazánkért
Magyarországért. Növeld a hitünket, jobbítsd nemzetünket.
Megújulásra vágy a néped, saját útját, azt segéljed! Jó a hajnal,
pirkadjon, a reményünk nyiladozzon! Urunk az áldást bőven
méred, sőt gyakorta megtetézed. Ezért mi is hálát adjunk,
intelmeidet megfogadjuk! Teremtőnk, Istenünk! Fohászkodunk
hozzád, édes hazánk javáért, szép Magyarországért.
Add meg ezt Urunk nekünk! Úgy legyen. Amen!

Dienes-Bárdos: Világnak királynéasszonya

1. Világnak Királyné Asszonya! Költözzél szívünkbe Szűzanya!
Oldozd meg szívünkön bűneink láncát, szüntesd a gyűlölet sátáni táncát!
Mária, Nagyasszony, magyarok Anyja, világnak hatalmas Királynéja!
2. Bűneink éjjelén el ne hagyj, esengve kérünk, mert tiszta vagy.
Bűnbánat ostoroz, kerget Tehozzád, ne sírjon érettünk szép könnyes orcád.
Mária, Nagyasszony, magyarok Anyja, világnak hatalmas Királynéja!
3. Vezeklő szívünket meg ne vesd, Jézushoz bennünket elvezess.
Szent kezed fogja meg roskadó vállunk, míg Fiad Szívéhez hazatalálunk.
Mária, Nagyasszony, magyarok Anyja, világnak hatalmas Királynéja!

Mindszentynek hősi vére (Szöveg és dallam: Varga László)

1. Mindszentynek hősi vére magyar népünk védelmére
Felkiált a magas égbe, megmenekül hazánk népe.
2. Mindszentynek szenvedése erőt ad a megtérésre.
Példát mutat türelmével, feláldozott életével.
3. Mindszentynek könnypatakja bűneinket megsiratja.
Megszabadul nemsokára Máriának szép országa.

4. Mindszentynek áldozatja megtanít az alázatra,
Gyengét védő oltalomra, megbocsátó irgalomra.
5. Mindszentynek segítsége velünk lesz új ezer évre.
Legyőzve győzött végre, üldözöttek reménysége.
6. Magyarország példaképe, élessz minket új reményre!
Katolikus hitben élve eljutunk az üdvösségre.

Isten áldja meg a magyart (*Fitos Mónika szoprán*)

1. Isten áldja meg a magyart, tartson neve míg a Föld tart.
Paradicsom hazájában, éljen mint a hal, Dunában.
Éljen mint a hal, Dunában!

2. Töltse békében napjait, egyezve lássa fiait.
Tatár, török, s más ellenség, minket meg ne rendíthessék.
Minket meg ne rendíthessék!

3. Isten áldja meg a magyart, tartson neve míg a Föld tart.
Isten áldjon meg bennünket, minden igaz magyar embert.
Minden igaz magyar embert!

Ah, hol vagy magyarok (*népének*)

1. Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga ki voltál valaha országunk istápjá?
Hol vagy István király? Téged magyar kíván, gyászos öltözetben teelötted sírván.

Kókai Rezső: István király

Királyt adott nekünk Jézus Úr. A magyar többé már nem búsul.
Erősíti karját szent kenet, erőt venni rajta nem lehet.
Éljen István király! Éljen István király!

Varga László: Az Andocsi Máriához (*Havasi Katalin szoprán*)

1. Koldusboton, törött mankón jövünk búcsút járni,
Szűzmáriás magyaroknak kopott unokái.
Éjfél van a Duna táján. Magyaroknak éjszakáján
Nincs más, ki virrasszon. Baráttalan, testvértelen,
Hozzád ver a veszedelem, Boldogságos Asszony!

2. Boldogasszony, ezer évig édesanyánk voltál,
Eleink, ha hozzád sírtak, hozzájuk hajoltál:
Száz ostorral ostorozzon, csak ez egyért, Boldogasszony,
A jó Krisztust kérd meg: négy-víz-parton, három-hegyen
Mindörökké magyar legyen a máriás ének.

Tóth József: Boldogasszony anyánk *(kórus és nép)*

1. Boldogasszony anyánk, régi nagy pátrónánk,

Nagy ínségben lévén így szólít meg hazánk:

Magyarországról édes hazánkról, ne felejtkezzél el szegény magyarokról.

2. Ó Atyaistennek kedves szép leánya

Krisztus Jézus anyja Szentlélek mátkája:

Magyarországról édes hazánkról, ne felejtkezzél el szegény magyarokról.

Bálint József SJ. : Magyarország Pátrónája

(Bálint József jezsuita atya kétszer volt ártatlanul börtönben. Papi működését megtiltották.

Élete, főként kántori szolgálattal és fizikai munkával telt. Az idén lenne 100 éves.

Szerzeményének megszólaltatásával a hősiességű szerzetes pap emléke előtt tisztelgünk.)

1. Magyarország Pátrónája, vedd szívedbe népedet!

Visszavárva dicső múltját, vidd jóra, ha vétkezett!

Édesanyja vagy e honnak, ki megbocsájt, mert szeret.

Édesanyánk, esdve kérünk, örködjél e hon felett.

2. Szentek égben, s a földön mi nagyoktól lett unokák,

Jövünk hozzád ünnepelni, s zengni néked szent hálát.

A mi hálánk egy szent eskü: mindörökké hűk leszünk.

Hűk Tehozzád, hűk e honhoz Anyánk, édes mindenünk.

Liszt Ferenc: Magyar ünnepi dal

Haj, régi szép ragyogó magyar nép! Az ellenség jaj, miképp szaggat és tép!

Aki voltál eleven ékes kép, Híred neved lesz e még valaha ép?

Hová lettek a magyarnak vezérei, élő tüköri?

Nemzetünknek hírszerzői dicsőségünk fényes csillagi?

Új Rákóczit adj Uram a magyarnak! Immár régi sebei megújulnak.

Serkenj föl, új nemzedék, rád vár az elhagyott nép!

Isten, támassz köztünk hőset! Isten, támassz köztünk bátrat!

Ezer év múltán, ezer új évre karodat nyújtsd ki a magyar népre!

Légy boldog újra te árva ország! Lesz még ünnep, lesz még ünnep!

Jó még, jó még feltámadás! Feltámadás!

Erkel Ferenc: Hazám hazám *(Molnár András tenor)*

Mint száműzött, ki vándorol a sűrű éjen át s vad fürgetegben nem lelé

vezérlő csillagát Az emberszív is úgy bolyong, oly egyes-egyedül,

úgy tépi künn az orkán, mint az önvád itt belül.

Csak egy nagy érzés éltetett sok gond és gyász alatt, hogy szent hazám és hős
nevem szeplőtlen megmarad.

Most mind a kettő orvosra vár, s míg él szent nevem, hazám borítja szemfödél

S elvész becsületem!

Hazám, hazám, te mindenem! Tudom, hogy mindenem neked köszönhetem.
Arany mezők, ezüst folyók, hős vértől ázottak, könnytől áradók.
Sajgó sebét felejtí Bánk, zokog, de szolgálja népe szent javát.
Magyar hazám, megáldalak! Te érted bátran meghalok,
Te Szent Magyar Hazám!

Erkel Ferenc: Magyar Cantate *(a hangverseny befejező zeneműve)*

Istennek Anyja, mennynek asszonya, fogadd kegyedbe e szent koronát! Küldj égi áldást késő korban is, kinek díszíti szentelt homlokát! Légy e hazának védőasszonya ne hadd enyészni nemzetünk soha! Légy pártfogója béke napokon! Oltalmazója győztes harcokon! A királyi eskü záloga s, hogy szent a törvény s a nemzet joga. Legyen hatalmas boldog a király, hogy boldogítsa a magyar hazát! A nemzet e szent jelben adja át igaz hűsége örök zálogát. A királyi eskü záloga s, hogy szent a törvény s a nemzet joga, hogy szent a törvény s a nemzet joga. Éljen a király! A szelíd békében, a szelíd békében, boldogított népe áldást mond fejére. Az öröm sugára mit hoz a hazára, koronás fejére vissza száll. Ha zúg harc viharja, minden honfi karja érte készen áll, érte készen áll, érte készen áll. Éljen a dicső magyar király! Boldogítsa a magyar hazát! Éljen a dicső magyar király! Boldogítsa a magyar hazát! Az öröm sugára mit hoz a hazára, koronás fejére vissza száll. Ha zúg harc viharja minden honfi karja érte készen áll. Ha zúg harc viharja minden honfi karja érte készen áll, érte készen áll. Éljen a magyar király! Ó áldd meg Isten a magyar királyt! Ó áldd meg Isten a magyar hazát! Legyen hatalmas, boldog király, hogy boldogítsa a magyar hazát! Éljen a dicső magyar király! Boldogítsa a magyar hazát! Éljen a dicső magyar király! Boldogítsa a magyar hazát! Éljen a király! Éljen a király a szelíd békébe! Éljen! És minden honfi karja érte készen áll. Éljen a király!

.

Erkel Ferenc: Himnusz *(Néppel együtt)*

1. Isten, áldd meg a magyart jó kedvvel, bőséggel,
Nyújts feléje védő kart, ha küzd ellenséggel;
Bal sors akit régen tép, hozz rá víg esztendőt,
Mebűnhődte már e nép a múltat s jövőndőt!

Millenniumi himnusz (Szöveg és dallam: Varga László)

Hálával és hódolattal emeljük fel szívünk!
István király ezred éve oltalmazza népünk.
Boldogasszony ránk hajolt, ínségünkben felkarolt.
Szentjeinknek érdemére tartsd meg Isten magyar néped:
Mária országát! Mária országát!